

СЕКЦІЯ 7 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 330.3

Гордєєва-Герасимова Л.Ю.
*старший викладач кафедри статистики,
обліку та економічної інформатики
Дніпропетровського національного університету*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ФОНД ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОЇ БАЗИ РЕГІОНУ

Розглянуто визначення поняття фінансової бази регіону (ФБР), її структура та динаміка складових елементів (на прикладі Дніпропетровської області). Одним із вагомих елементів ФБР є інвестиційний фонд. Проаналізовано поняття інвестиційної політики регіону, визначені її інструменти, до яких, зокрема, відносяться капітальні інвестиції. Надані пропозиції щодо державної підтримки інвестиційної діяльності. Розглянуто особливості іноземного інвестування, їх недоліки та переваги. Розглянуто перспективи подальшого розвитку інвестування в регіоні, зокрема іноземного. Надані пропозиції щодо підвищення інвестиційної привабливості Дніпропетровської області.

Ключові слова: фінансова база регіону, інвестиційна політика, інвестування, капітальні інвестиції, прями іноземні інвестиції.

Гордєєва-Герасимова Л.Ю. ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ФОНД КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ФИНАНСОВОЙ БАЗЫ РЕГИОНА

Рассмотрены определение финансовой базы региона (ФБР), ее структура и динамика составляющих элементов (на примере Днепропетровской области). Одним из значимых элементов ФБР является инвестиционный фонд. Проанализировано понятие инвестиционной политики региона, определены ее инструменты, к которым, в частности, относятся капитальные инвестиции. Представлены предложения по государственной поддержке инвестиционной деятельности. Рассмотрены особенности иностранного инвестирования, его преимущества и недостатки. По результатам исследований были рассмотрены перспективы дальнейшего развития инвестирования в регионе, в том числе иностранного. Представлены предложения по повышению инвестиционной привлекательности Днепропетровской области.

Ключевые слова: финансовая база региона, инвестиционная политика, инвестирование, капитальные инвестиции, прямые иностранные инвестиции.

Gordeyeva-Gerasimova L.Yu. INVESTMENT FUND AS PART OF THE FINANCIAL BASE OF THE REGION

Consider the definition of the financial base of the region (FBR), its structure and dynamics of the constituent elements (for example, Dnipropetrovsk region.). One of the important elements of the FBK fund. The notion of investment policy in the region defined by its tools, which, in particular related capital investment. The proposals for state support of investment activity. Features of foreign investment, their advantages and disadvantages. The prospects for further development of investment in the region, particularly foreign. Provided suggestions for improving the investment attractiveness of the Dnipropetrovsk region.

Keywords: financial base of the region, investment policy, investment, capital investment, foreign direct investment.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах інвестування розглядається як чи не найбільш вагомий напрям відродження економіки, що наголошується урядом України. Цим питанням присвячуються цілі монографії та Міжнародні конференції, симпозиуми.

Значна роль інвестицій у економічному зростанні пояснюється тим, що вони займають провідну роль у фінансових базах регіонів. Для визначення цієї ролі розглянемо саме поняття «фінансова база регіону». У сучасній економічній літературі існують різні визначення поняття «фінансова база регіону». Здебільшого це поняття ототожнюється з категорією «місцеві бюджети». Але це поняття існує та потребує розгорнутої трактовки та визначення. Воно не тільки за своєю значущістю стоїть поряд з поняттям «виробнича база регіону», але більш того, ФБР є економічною основою виробничої бази кожного регіону. Складовою частиною ФБР є інвестування, яке, за нашими розрахунками, становить значну частину обсягу ФБР (іноді складає до 40% ФБР).

На нашу думку, існує об'єктивна необхідність у розробці розгорнутого та повного визначення «фінансової бази регіону», розробці методики розрахунку ФБР, визначення структури ФБР та прогнозуванні як її обсягів на перспективу, так і окремих елементів, зокрема інвестиційного фонду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах інвестуванню належить важлива роль у економічному відродженні України. Питанням інвестування присвячують свої дослідження багато і вітчизняних, і зарубіжних вчених.

Сутність інвестицій та методологічні засади їх визначення розглядають у своїх працях такі вчені, як: І.В. Андел [1], І.М. Вохович [2], В.П. Гордієнко [3], С.О. Іщук [5], В.Г. Прушківський [9].

Авторами робіт, присвячених розгляду прямого іноземного інвестування, є Н.М. Іларіонова [4], Н.М. Кундицький [6], В. Ліщук [7], О.І. Лиса [8] та ін.

Якщо узагальнити визначення поняття «інвестування», що існують в економічній літературі, то інвестиції як категорія пов'язані з економічними відносинами, що утворюються між державою, суб'єктами господарювання та населенням з приводу попиту або пропозиції додаткових фінансових засобів, які залучаються у виробничу сферу та призначені сприяти збільшенню обсягів виробництва та створенню додатної вартості. Вони дають можливість інвестору отримати певні дивіденди: або частину прибутку підприємств, або частину доходів комерційних структур.

Постановка завдання. Завдання статті полягає в тому, щоб визначити сутність фінансової бази регіону, надати оцінку її обсягу через відокремлення її головних елементів, розглянути інвестування як один

із елементів ФБР та розробити пропозиції щодо покращення інвестування у такому регіоні, як Дніпропетровська область.

Вклад основного матеріалу. Фінансова база регіону – це багатовимірне поняття. Перш за все – це загальнорегіональний грошовий фонд, що утворюється на кожній території регіонів і призначений для економічного регулювання розширеного відтворення усіх сфер життєдіяльності регіону. Він складається із сукупності централізованих та децентралізованих фінансів, а саме: Зведеного бюджету регіону, позабюджетних фондів, кредитних ресурсів, фінансів підприємств, інноваційно-інвестиційного фонду, доходів від зовнішньоекономічної діяльності, які утворюються на території регіону в процесі розподілу валового внутрішнього загальнонаціонального та регіонального продукту і спрямований на відтворення розширеного економічного розвитку регіону (таблиця 1).

Скористувавшись даними динамічних рядів ФБ регіону та такого складового її елементу, як інвестиційний фонд, ми побудували лінійну регресію, де за факторну ознаку приймається показник динаміки ФБР (x), а за результативну – показник інвестиційного фонду (y). Вона має вигляд:

$$y = 2,3283 + 0,2359x, R=0,9506. \quad (1)$$

Як свідчить наведена формула, існує тісний зв'язок ($R=0,9506$) між ФБР та інвестиційно-інноваційним фондом регіону, що надає змогу прогнозувати обсяг ФБР в залежності від обсягу інвестицій.

Всього за 2013 р. в економіку Дніпропетровської області було спрямовано 22,7 млрд грн капітальних інвестицій. Позитивним для формування ФБР є те, що переважна частка (79%) – це інвестиції в основний капітал (у капітальне будівництво, придбання машин та обладнання, реконструкцію та технічне переоснащення діючих підприємств усіх видів економічної діяльності, у транспортні засоби та основні засоби тощо). Інвестиції у капітальний ремонт підприємств склали всього 14,5% усіх інвестиційних вкладень. Джерелами фінансування в основний капітал на підприємствах Дніпропетровської області у 2013 р. були (надається за класифікацією Головного управління статистики у Дніпропетровській області):

- кошти Державного бюджету – 2,8%;
- кошти місцевих бюджетів – 3,7%;
- власні кошти підприємств та організацій – 77,2%;
- кошти іноземних інвесторів – 1,2%;
- кошти населення на індивідуальне житлове будівництво – 0,2%;
- кредити банків та інші позики – 11,4%;

• інші джерела фінансування – 3,5% усіх інвестицій.

Частка Дніпропетровської області у загальному обсязі інвестицій в основний капітал в Україні складала: у 1990 р. – 8,3%, у 1995 р. – 11,2%, у 2000 р. – 9,5%, у 2005 р. – 10,1%, у 2011 р. – 15%. Тобто цей показник зростає.

Поняття «інвестиції» невід'ємне від поняття «інвестиційна політика регіону».

Інвестиційна політика регіону, як визначають більшість авторів, – це заходи органів регіонального управління з метою залучення, розподілу та використання інвестиційних ресурсів. Проведення інвестиційної політики передбачає забезпечення фінансовими ресурсами розвитку господарського комплексу регіону, сфери впровадження інноваційних програм. У процесі реалізації інвестиційної політики визначаються напрями проведення капітальних вкладень та забезпечення ефективності їх впровадження. При цьому, до цілей інвестиційної політики відносять забезпечення пропорційності розвитку господарства, розподіл фінансових ресурсів між галузями та територіями, додержання оптимальних співвідношень між розвитком матеріального виробництва та невикористаної сфери тощо.

З метою проведення інвестиційної політики у регіоні використовуються певні інструменти. Вони включають: державні комунальні інвестиції, капітальні вкладення, у тому числі вкладення в основний капітал, фінансові інвестиції, реальні інвестиції, портфельні інвестиції, прямі іноземні інвестиції, проценти, дивіденди.

Позитивна динаміка інвестицій у основний капітал на Дніпропетровщині зберігається усі останні роки. Але аналіз динаміки цих інвестицій (рис. 1) свідчить, що тут не простежується стабільності. Більш за те, ми маємо: з 2000 р. до 2008 р. – значний ріст капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал, з 2008 р. по 2009 р. – значне падіння їх вкладень в економіку регіону, з 2010 р. по 2013 р. – деякий підйом інвестування. Це, по-перше, пояснюється тим, що відбулася світова фінансова криза, по-друге – це свідчить про те, що різні джерела інвестування поводять себе по-різному. Більш за все у 2013 р. спостерігалось падіння рівня коштів іноземних інвесторів, власних коштів підприємств.

Заслужують на увагу питання розподілу інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності. У Дніпропетровській обл. найбільші інвестиції по всіх роках здійснені у промисловість (57,3-58,5%), у транспорт та зв'язок (11,9-16,8%) та

Таблиця 1
Динаміка питомої ваги складових елементів фінансової бази регіону у 2005–2013 рр.
(Дніпропетровська область)

У відсотках до загального обсягу

Елементи ФБР	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Зведений бюджет	12,94	16,26	15,29	15,34	19,74	13,15	13,04	13,83	15,76
Позабюджетні фонди	18,33	20,73	21,45	20,74	26,29	19,00	18,47	19,50	19,45
Фінанси підприємств та підприємництва	11,41	2,82	6,31	12,95	4,51	20,91	24,88	20,44	20,89
Доходи від зовнішньоекономічної діяльності	5,03	3,90	4,37	3,40	1,78	1,94	2,13	2,06	1,91
Кредитні ресурси	12,82	18,24	15,73	19,42	17,57	23,82	15,81	18,75	18,80
Інвестиційно-інноваційний фонд	39,47	38,05	36,85	28,15	30,11	21,18	25,67	25,42	25,44
Усього	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Розраховано за даними: 1. Статистичні щорічники Дніпропетровської обл. за 2000–2013 рр. 2. Матеріали Головного фінансового управління Дніпропетровської облдержадміністрації, Дн-вськ, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 рр.

в операції з нерухомістю (8,7-9,2%) від усіх інвестиційних вкладень. На жаль, інвестиції у соціально сферу за цей період складають тільки близько 2%.

млн. грн.

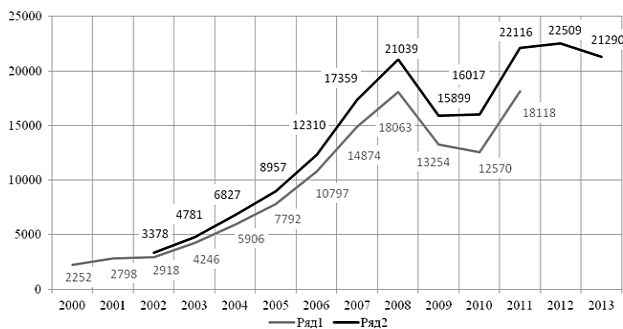

Рис. 1. Динаміка інвестицій в основний капітал (ряд 1) на підприємствах Дніпропетровської області та капітальних інвестицій (ряд 2) у цілому по Дніпропетровській області за 2000–2013 рр.

Джерело: побудовано за даними статистичних щорічників Дніпропетровської області за 2000–2013 рр. (з 2012 р. показник «основний капітал» вилучено із щорічників)

Позитивним моментом, з точки зору формування та збільшення обсягів ФБР, є те, що у технологічній структурі капітальних інвестицій в останні роки склалася стійка тенденція до зростання частки витрат на придбання машин, обладнання та інструментів для новозбудованих об'єктів; для реконструкції і технічного переоснащення діючих підприємств. У 2013 р. питома вага цих витрат у промисловості становила 87% їх загального обсягу, що у 2,3 рази більше, ніж у 1995 р. Все це сприяло росту валового регіонального продукту та ФБР. Водночас частка витрат на будівельні та монтажні роботи скоротилася проти 1995 р. більше ніж вдвічі.

У сучасних умовах у регіоні за обсягами вкладених інвестицій лідирують добувна та переробна промисловість, які безпосередньо пов'язані з виробництвом технологічно новітнього устаткування, що є сприятливим для фінансової бази регіону.

Слід звернути увагу і на подальшу підтримку інвестиційної діяльності з боку держави. У планах розвитку Дніпропетровського регіону передбачається, що попередній обсяг ресурсу, що надається державою до інвестиційного портфелю області, становить понад 1 млрд грн.

З нашої точки зору, фінансова підтримка держави у розвитку інвестування Дніпропетровської області складається з:

- субвенцій із державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій; будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах; фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, продовження будівництва автодороги у м. Дніпропетровську, на ділянці від вул. Кайдацький шлях до автомобільної дороги Київ-Луганськ-Ізварине, виконання заходів радіаційного та соціального захисту населення м. Жовті Води;

- фінансування заходів Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України на 2011–2020 роки», заходів щодо забезпечення впровадження та координації проекту розвитку міської інфраструктури, заходів Державної цільової еконо-

мічної програми енергоефективності на 2010–2015 роки, підтримки заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, робіт стосовно захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, підтримки будівництва (придбання) доступного житла.

Крім цього, слід додати, що з 2013 р. Дніпропетровській регіон у контексті проекту «Єдина стратегія Дніпропетровської області» включено, поряд з Винницькою, Сумською та ін., у проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. Цей проект налічує багато напрямів, одним із яких є підтримка організацій в реалізації проектів зі створення систем водопостачання та поводження з побутовими відходами.

Серед інвестицій в Україні певне місце належить залученню прямих іноземних інвестицій. Сьогодні, за ствердженнями аналітиків, потреба в іноземних інвестиціях в Україні становить 70,0 млрд дол. за рік [7]. Проте наразі загальний обсяг прямих інвестицій становить 35 млрд дол. Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій свідчить про зростання їх обсягу. Однак порівняно з іншими країнами обсяг прямих іноземних інвестицій є недостатнім. За регіонами іноземні інвестиції розподіляються нерівномірно. Найбільший обсяг припадає на Дніпропетровську область (8 100, 7 млн дол. США), Харківську область (2 082,7 млн дол. США) та м. Київ (1 922,5 млн дол. США).

Переваги іноземного інвестування перед вітчизняним і тим самим збільшення ФБР полягають у тому, що, по-перше, вони здебільшого спрямовані у промисловий сектор. По-друге, інвестування у промисловість привносить передові технології, інноваційні перетворення. По-третє, на підприємствах з іноземними інвестиціями набагато ефективніше відбувається поєднання виробничого капіталу з людським капіталом, внаслідок чого на них спостерігається краща організація праці і тим самим вища її продуктивність. І, по-четверте, на цих підприємствах з унікальною та передовою технологією формується кваліфікована робоча сила.

Позитивна роль іноземного інвестування полягає і у тому, що за наявності дефіциту платоспроможного попиту всередині країни, особливо під час фінансової кризи, при слабкій конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на зовнішніх ринках, виникає проблема підвищення віддачі на вкладений капітал та раціонального використання вкладених коштів у ті чи інші галузі економіки, що притаманне іноземному інвестуванню.

Наші дослідження свідчать, що у розрізі галузей економіки України пріоритет іноземного інвестування зберігає реальний сектор. Більш ніж 60% обсягу прямих іноземних інвестицій припадає на машинобудівне, металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів, виробництво харчових продуктів, близько 10% займають операції з нерухомими майном, оренда, інжиніринг та надання консультативних послуг підприємцям тощо.

Але, незважаючи на позитивний вплив іноземних інвестиційних вкладень на економіку, слід відмітити і їх негативні аспекти. Перш за все прямі іноземні інвестиції здебільшого спрямовані із офшорних зон, де «засіли» капітали наших вітчизняних фінансових магнатів. Тобто український грошовий капітал повертається назад до України з тих же офшорних зон, тільки вже у вигляді «іноземних інвестицій». Показником цих процесів є фінансова діяльність інвесторів

із Кіпру, який домінує у списку провідних інвесторів в Україну. На його долю припадає 25% усіх прямих іноземних інвестицій в Україну. Також прямі іноземні інвестиції надходять в Україну, крім Кіпру, із Німеччини – 15,8%, із Нідерландів – 10,5%, Росії – 7,6%, Франції – 5,3% усіх інвестиційних надходжень.

Безумовно, недоліком є і те, що значна доля іноземних інвестицій спрямована у фінансовий сектор України. Як звісно, цей сектор є нестабільним, бо інвестиції можуть повернутися за кордон у будь-який час. Крім того, при іноземному інвестуванні за кордон виводиться частка національного продукту (прибуток та надприбуток); в Україні використовується надзвичайно дешева робоча сила та багаті природні ресурси України. Значна частка готової продукції іде на експорт.

На міжнародному ринку інвестицій наша країна ще не набула провідної ролі. Причин тут багато, і одна з них – нестійка нормативна та законодавча база інвестування, високий рівень корупції. Також досить вагому роль грає і податкова політика, яка не надає стабільності у економічних стосунках між державою та іноземними інвесторами. З 1 грудня 2011 р. в Україні створено «Єдине інвестиційне вікно», метою якого є поліпшення роботи по залученню іноземних інвестицій: надання консультації по привабливості різних галузей економіки, пояснення нормативно-правових актів, обґрунтування пріоритетності вкладення інвестицій тощо.

Згідно із «Звітом про прямі іноземні інвестиції» в Україну, опублікованим компанією «Ернст енд Янг», для залучення більшої кількості іноземних інвестицій в Україну слід зосередити увагу на таких факторах:

- жорстких – для інвесторів, що бажають інвестувати в Україну, найбільш важливим критерієм є транспортна та логістична інфраструктури;
- м'яких – інвестори наполягають на тому, що стабільність і прозорість є ключовими факторами для залучення їх інвестиційних проектів. Виходячи за межі поточних реформ, запропонованих МВФ, в Україні необхідно поліпшити свою фіскальну стабільність, особливо у таких галузях, як інвестиції у сферу захисту майнових прав, розвиток фінансових ринків і дерегуляція бізнесу;
- амбітних – найбільш бажаними та пріоритетними є інвестиції у інновації та талановитість українських фахівців.

Звісно, що гальмуючим фактором впровадження іноземних інвестицій є досить значний ризик втрати свого капіталу. Тому наразі ми пропонуємо вживати хеджування як стратегію поведінки інвесторів у фінансуванні бізнесу. Хеджування – це засіб запобігання втрат у разі негативного розвитку на ринку капіталів. Його сутність у тому, що під час управління інвестиційним портфелем відбувається страхування ймовірних втрат на ринку завдяки придбанням позабіржових інструментів (для товарних угод): форвардні контракти і товарні свопи, та біржових інструментів (для фінансових операцій): ф'ючерсні та опційні контракти. Ринки ф'ючерсів як інструмент страхування ризиків є майже ідеальним варіантом для цілей хеджування.

Отже, подальший розвиток іноземного інвестування в регіони України потребує активізації комплексу робіт з рекламування привабливості інвестицій, організації презентацій інвестиційних проектів, проведення Міжнародних самітів по покращенню структури іноземних інвестицій. Особливої уваги потребує робота по розвитку «Єдиного інвестиційного вікна».

Таким чином, оптимістична оцінка розвитку інвестування, як вітчизняного, так і іноземного, потребує розробки заходів щодо його подальшого розвитку.

Інвестиційна політика у Дніпропетровській області в цілому повинна бути спрямована у першу чергу на підвищення інвестиційної привабливості регіону. Для цього доцільно виконати завдання щодо:

- ефективного функціонування «Єдиного вікна» супроводу проектів;
- створення реєстру інвестиційних проектів комунальної власності;
- концентрації капітальних видатків на виконанні пріоритетних інвестиційних проектів (будівництво Правобережного підходу до Кайдацького мосту в м. Дніпропетровську, Південного обходу м. Дніпропетровська, метрополітену в м. Дніпропетровську), добудови об'єктів незавершеного будівництва з високим ступенем будівельної готовності;
- сприяння реалізації інвестиційних проектів розвитку основних фондів базових підприємств економіки області з будівництва, реконструкції та капітальних ремонтів (електросталеплавильного заводу «Дніпросталь», ВАТ «Нікопольський завод феросплавів», ВАТ «Дніпропетровський металургійний комбінат ім. Дзержинського» тощо).

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи вищевикладене, необхідно відзначити, що інвестування як один із елементів ФБР займає провідне місце серед цих показників у країні. Дніпропетровському регіону належить 2-ге місце з обсягу інвестицій серед регіонів України, і у 2013 р. він дорівнював 22,7 млрд грн. Позитивним для регіону є те, що все більший обсяг інвестиційних ресурсів спрямований у сферу промислового виробництва. Але ще значна частка в інвестиційних проектах належить прямим іноземним інвестиціям, користування якими має як позитивні, так і негативні аспекти. До останніх слід віднести те, що при їх використанні частка національного доходу вивозиться з території України, крім того, на підприємствах з іноземним інвестуванням використовуються дешева робоча сила та природні ресурси України.

Таким чином, зробимо висновок, що постійне зростання інвестицій в економіку регіону призводить до збільшення фінансової бази регіону і це є позитивним явищем. Але важливо врахувати той факт, що структура інвестиційних вкладень повинна рухатися все більш у бік зростання вкладів у реальний сектор економіки: промисловість, будівництво, сферу довілля тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андел І.В. Рівень охорони довкілля як чинник диференціації інвестиційної привабливості регіонів / І.В. Андел // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2013. – Вип. 20.13. – С. 68-80.
2. Вахович І.М. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону / І.М. Вахович, Г.Л. Денисюк // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1. – С. 138-144.
3. Гордієнко В.П. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку регіонів України [текст] / В.П. Гордієнко // Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері. Колективна монографія за заг. ред. проф. Т.О. Журавльової. – П. : «АРТ СИНТЕЗ-Т» – 2014. – С. 287-296.
4. Іларіонова Н.М. Модель залежності інноваційного розвитку та прямих іноземних інвестицій в економіці регіонів України / Н.М. Іларіонова, Н.М. Сукурова // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2010. – № 2. – С. 67-74.
5. Іщук С.О. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект / С.О. Іщук, Т.В. Кулініч // Регіональна економіка. – 2013. – № 3. – С. 71-78.

6. Кундицький О.О. Регіональні особливості фінансової бази інвестування в Україні [Електронний ресурс] / О.О. Кундицький // Науковий вісник НЛТУ України : збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 21.6. – С. 242-248. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlntu/21_6/242_Kun.pdf.
7. Ліщук В. Динаміка інвестиційного потенціалу регіонів України та економічний цикл / В. Ліщук // Економіст. – 2011. – № 3. – С. 14-16.
8. Лиса О.І. Методи оцінювання інвестиційної привабливості регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/lisa-oi-metodi-otsinyuvannya-investit-sinyoyi-privablivosti-regionu/>.
9. Прушківський В.Г. Особливості інвестиційної політики: регіональний аспект / В.Г. Прушківський, Т.Г. Сиволап // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. – № 5. – С. 184-190.

УДК 336.14

Жадан О.В.
аспірант*Науково-дослідного фінансового інституту
Державної навчально-наукової установи
«Академія фінансового управління»*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РОЛІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття присвячена аналізу ролі місцевих бюджетів у фінансовій системі країни. У матеріалі обґрунтовано необхідність зміцнення фінансового забезпечення місцевих бюджетів. Досліджено фактори, що негативно впливають на систему місцевих бюджетів, і запропоновано напрями її вдосконалення.

Ключові слова: місцеві бюджети, фінансове забезпечення, децентралізація повноважень, міжбюджетні трансферти, фінансова самостійність, механізм бюджетного вирівнювання.

Жадан Е.В. ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РОЛИ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ

Статья посвящена анализу роли местных бюджетов в финансовой системе страны. В материале обоснована необходимость укрепления финансового обеспечения местных бюджетов. Исследованы факторы, негативно влияющие на систему местных бюджетов, и предложены направления ее усовершенствования.

Ключевые слова: местные бюджеты, финансовое обеспечение, децентрализация полномочий, межбюджетные трансферты, финансовая самостоятельность, механизм бюджетного выравнивания.

Zhadan O.V. THE WAYS OF IMPROVING SOCIAL ECONOMIC ROLE OF LOCAL BUDGETS

The article deals with the analysis of role of local budgets for financial system of country. In this article grounded the necessity of strengthening of financial security of local budgets. In this article The factors that have a negative impact on the system of local budgets and directions of its improvement.

Keywords: local budgets, financial security, decentralization of powers, transfers among budgets, financial autonomy, mechanism of budget alignment.

Постановка проблеми. Місцеві бюджети відіграють вирішальну роль в економічному розвитку регіонів і забезпеченні населення необхідними соціальними послугами. Основним чинником їх функціонування є фінансове забезпечення, від якого залежить рівень виконання повноважень органами місцевого самоврядування у таких важливих сферах, як охорона здоров'я, освіта, надання комунальних та інших послуг. Тому проблема щодо підвищення ролі місцевих бюджетів шляхом зміцнення їх фінансової бази, спроможної гарантувати суспільству необхідні соціально-економічні послуги, набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, що стосуються обраної теми, свідчить про інтерес вчених до проблематики місцевих бюджетів. Так, В.М. Федосов, В.І. Стоян, О.С. Даневич розкрили сутність поняття «бюджет» за: економічною формою, матеріальним змістом, організаційною структурою, правовим характером. А.Є. Буряченко, М.А. Гапонюк, В.П. Яцюта, А.А. Славкова досліджували закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, господарства та населення. О.Д. Василик вивчав економічну природу й сутність фінансів. О.О. Сунцова проаналізувала склад і роль

місцевих фінансів у розвитку економічної та соціальної інфраструктури. Т.М. Рева, К.Ф. Ковальчук і К.В. Кучкова визначили основні проблеми становлення та розвитку місцевих фінансів. О.М. Ніколаєва, А.С. Маглаперідзе розкрили механізм управління системою місцевих фінансів.

Водночас у сучасній науково-економічній літературі приділяється недостатня увага визначенню сутності місцевих бюджетів, їхньої важливої ролі для економіки країни в цілому та вирішенню проблемних питань щодо їх фінансового забезпечення.

Постановка завдання. Завданням даної статті є пошук шляхів підвищення ролі місцевих бюджетів у соціально-економічному житті суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Місцеві бюджети є фінансовим джерелом для багатьох соціально важливих сфер життя суспільства. Це підтверджується тим, що частина видатків місцевих бюджетів у складі видатків зведеного бюджету спрямована на такі соціальні сфери, як фінансування житлово-комунального господарства (98,7%), охорона здоров'я (79,1%), духовний і фізичний розвиток (62,6%), освіта (70,7%), соціальний захист і забезпечення, окрім забезпечення пенсіонерів, безробітних і здійснення фундамен-